

Zprávy z Klubu »Za Starou Prahu«.

Propagace.

Regulace **Malé Strany**, jež ohlásila se na jaře vyloženým plánem prvého regulačního obvodu (Maltézského náměstí s ulicemi výsluhujícími), je již na pořadu jednání v komisích. Stanovisko přátele klubu bylo vytíčeno zřetelně brožurou dra. Jeřábka.* Nejde o apriorní protesty proti účelným, potřebami dopravy zdůvodněným komunikacím, založeným ve formách, šetřících estetických zřetelů.

V citované brožuře jasně uznána potřeba spojit některé dopravní linie a poukázáno k esteticky nezávadným modalitám při řešení tohoto úkolu. (Ovšem posavadní úpravy stojí na zcela opačném pólu uměleckého taktu a povinné hospodárnosti [průlom »U klíču«!].) Celkové integrity Malé Strany nelze ovšem zadat.

V celistvosti, dobově a stilově jednotnosti jejich partií záleží cena této čtvrti jako skvělého, přes všechny úhony poměrně vzácně úplného dokumentu, který dochoval nám typy minulých kultur o to životnejí, čím působivěji zdůrazňuje svéráz památek celé okolí. A právě proto, že stejnorođost okolí tak vysoko hodnotí tyto památky, že celé shluky budov, sainých v sobě bez výjimečné ceny umělecké, jsou ve svých celcích nenahraditelný jako doklady organického a z nejužších vztahů k jejich stavitelům plynoucího vývoje starých měst — proto nutno se zasaditi, aby se z Malé Strany, pokud možno, zachovalo vše. S tou tendencí však není nutno spojovati představu města bez života a bez moderního komfortu. Adaptaci vnitřku lze opatřiti starým domům vše, co učinilo by je jako po-

hodlná bydliště rovnocennými novými činžákům. (Příklady z Německa: Vismar, Hildesheim, z Prahy klášter Pavláni.) Proto zasadil se Klub o záchranu Malé Strany popudem k vydání zákona, aby v esteticky význačných městech a městských čtvrtích majitelé domů, kteří vnitřní adaptaci beze všech změn fasády opatřili svým realitám komfort moderních bytů, měli stejné daňové výhody, jakoby vystavěli domy nové. Tento návrh, předložený centrální komisi pro ochranu památek jejím členem a funkcionárem klubu dřem Jeřábkem a mnohemkrát živě propagovaný předsedou klubu prof. Koukolou, jest programním bodem klubu, jenž dokázal jím svůj povinny a stále respektovaný zřetel k hospodářským pořešáním obyvatelstva. Regulační plán Malé Strany bude vyložen v nedaleké době. Zatím obnos 100.000 K praeliminovaný v obecném rozpočtu na školu na Maltézů (tedy na místě Strakova paláce — zvaného dnes »u sedmi čertů« — kde odkryti v září cenné nástropní fresky a kde další stropy čekají svého odkrytí) a zprávy o chystaném sborení Putzovského domu v Thunovské ulici, jenž je součástí jednoho z celistvých zákonití čtvrti, dávají tušiti, že v mnohem budou vyměněny neshodné názory. Ze výslednicí příštích debat při seriosním tónu a se bezapíravém zájmu o vše byla by radostná a výsledky úrodná shoda, jest jistó — — —

Praha dnes už nemá svých nejkrajinějších renaissančních domů, nebyly jí vzaty minulosti, nýbrž přítomností — na prahu XX. století i v době, kdy čteme, jak samosprávy v cizině kupují staré domy, aby je zachovaly městu. (Poslední na př. Vratislav.) Není tak docela dávno

*) Malá Strana a problém jejího upravení. Praha 1902.
Vydal »Klub za Starou Prahu«. Cena 2 K.

co odvezem rum z loggií **Veleslavínova domu**, co zakouřilo se z prachových patron, jimiž trhali pevně zakotvené údy malostranských velikánů »U klíčů« — »u Hamouzů«, co strženy štíty a zdi domu »u Hvězdy« v Rytířské ulici.

Dnes chtějí na **Starém Městě** sbořiti starý patricijský dům »u Vejvodů«, zvaný dříve Goliášovský, na prahu XVI. st. majetek Melichara Haldia a Melichara Bresla, konfiskací tohoto domu trestaných z obojí proti Ferdinandu II., od r. 1643 do r. 1672 sídlo primátora Starého Města Pražského a organisátora obrany proti Svédomu Mikuláše Jindřicha Turka z Rosentálu, pak ze Sturmfeldu řečeného, jehož znak je v kameni tesán nad vchodem. Dům bude vyměřen, ofotografován, nějaký tesaný detail se odevzdá lapidariu, pak přijde k slovu motyka a lidé vkusit a kulturního taktu mají být uspokojeni tím, jak byl zachován potomkům. A nikdo z bořičů nepochopí, že listy papíru, kartony, fragmenty jeho krásy jsou bez života a mrtvě. Nepochopí proto, že i dnes je jiný dům mrtvý, že je jiný stejně milý herbář, jako kvetoucí louka. A nejen umění, ale i vědě jsme povinni uchovati typy své doby a tu jde o typ a záchranu, jest možná, protože při pořizování regulačního plánu zůstavila obec půdorys domu »u Vejvodů« nedotčený a rozšířila uličku na účet protějšího domu »u Sladkých«. Tím ocenila sama dům a dnes důsledně je povinna — nebude-li možno jinak — koupit zajistit jeho záchranu. Učelná adaptace jest s to učiniti z něj dům pro byty a dílny řemeslníků, jinž ubývá poslední půda pod nohama v assančním obydvi. Takový obsah má i memorandum klubu, podané radě král. hlav. města Prahy a kompetentním organisačním živnostenským.

V **assanaci**, kde neušetřeno ani nejstaršího židovského hřbitova Evropy, když celé jeho partie s patinou a náladou své půltisícileté

minulosti užito — k »rozšíření« široké třídy podél Rudolfinu, a kde už sbfoeno kde co, tam zjednána klubu smutná bezstarostnost; jen časem je nutno se poohlédnout po tom málu, co zachováno, aby nebylo novostavbami znechudnoceno. Tak je tomu dnes u židovské radnice a vysoké školy. Docílilo se sice, aby vedlejší dům výškově byl přičleněn (ovšem i tu mnoho monumentalizujících detailů v sousedství přísně tlumené architektury zachovaných budov je pro celkový pohled minus), ale dosud nebyla parcela protilehlá radnici tak upravena, aby, pokud možno, neměnilo se mnoho na posavadní šířce ulice, která podmiňuje dopad světla na fasádu radnice se shora a tím i stínování a plastiku říms. Tento effekt, s nímž — jak je dobré viděti na př. v Karlově ulici — statvitel baroka počítal a na něj fasáda komponována, bylo by lze zachránit přiměřený vysunutím dvou pater nového protějšího domu do předu a zařízením loubí. Jistě bylo by tu možno najít taková řešení nového půdorysu i pohledu, jež neobjevila by se architektu stavby nevhodnými k uspokojivému řešení. Naznačeně vyčnělá prvá dvě patra doveďla by též jako protějsek dvoupatrové radnice zjednali oku rovnováhu výšek obou stran ulice. Tohoto účtu (ne ovšem výše zmíněného effektu horního osvětlení) lze i při dnešním půdoryse docílit silně vyloženou římsou nad II. p. Klub dá podnět.

Jest litovati, že všechny tyto problémy nejdou letos v radě král. hlav. města Prahy svého posavadního obhájce, dra. Luboše Jeřábka, jenž doveďl být důslednou protívahou těch směrů, jež příkladmo dokázaly, že necouvoun leckdy ani před kom promítající formulaci své zaujatosti. Tím právě není otázka členství klubovního místopředsedy v městské radě otázkou osobní a to správně klub veřejně prohlásil.

Činnost pořadatelská.

Pořadatelská činnost klubu byla v období před Vánoci vyčerpána vycházkami. Bylo jich jedenáct: 1. zámek Troja, 2. a 3. zahrada Schönbornovská, 4. Valdštýnská, 5. Palffyovská, 6. Královská, 7. a 8. Hazmburská (Höltzlova) a Malovcova (Maternova), 9. paní Křížové, 10. starom. ústavu šlechticů, 11. Břevnovského kláštera. Režijní poplatek stanoven vždy členům klubu na polovinu. V lednu mají pořadatelé v plánu provést členy řadou pražských paláců. Také přednášky se proponují. Také na oba Vánoční svátky

a na Nový rok uspořádají se vycházky. V stadionu předběžných porad jest účast klubu na Jubilejní výstavě pražské obchodní a živnostenské komory 1908 a sjezd na ochranu památek 1908 (společně pořádaný s »Osvětovým Svazem«, »Společností přátel Starožitnosti Českých« a »Svazem okrašlovacích spolků«); na jaře pořádá »Klub za Starou Prahu« se »Zalesňovacím spolkem pro Prahu« slavnost (za lokalitu vyhlédnutu královská zahrada na Hradčanech), pročež pracuje se za ustavením damského odboru Klubu.

Edice.

Umělecké edice, jež mají být vydány r. 1908, byly již několikrát na pořadu jednání domácí rady a jednotný plán ediční činnosti bude využíván po určení výše podpory její městskou radou. Trapnou epizodou je patisk několika fotografií z alba »Krásná Praha« obchodníkem panem Jedličkou. Pohledy v albu zařaděné byly

vyhlédnutu členy Klubu a Klubu postoupeno nezřítmě jich reprodukční právo firmou Deport a Panzer, která je fotografovala. Jedny kopie těchto 12 negativů jsou v majetku nejv. zem. maršálka, jemuž věnovány r. 1905 jako jubilejní dar, druhé jsou v archivu Klubu. K Sokolskému Sletu 1907 vydány ve světlotiskových listech

jako album ve výjimečně levné ceně (jak odborníci mohou dosvědčiti). Patisk pana Jedličky, zmenšivšího obrázky na formát za několik haléřů každému přístupné pohlednice, konkuruje Klubu, jemuž patří invence obrazů, který zapravoval náklady na jich pořízení, jenž nemá

dosud uhrázen ani náklad za reprodukci! A nad to tento podnikatel nepokládal za vhodné odpověděti k dopisu plnomocníka Klubu, maje se za zcela bezpečna za hradbou právnické formálnosti, že na každém listu alba nebyla nastiňena formulka proti patisku.

Administrativa.

Klub, dle svých usnesení, vyrovná se před koncem tohoto roku s přispívajícími (10 K) členy svými zásilkou edice a připravil na r. 1908 bez rozdílu všem členům praemii. Z posledních schůzí domácí rady vyšel schvalený návrh, aby se stal pokus, pronajmouti členům jednu z malostranských zahrad. Do kategorie osobních změn patří dovolená, udělena jednateli Hofma-

novi v té formě, že p. Pavlu Janákovì svěřena všechna činnost agitační, žurnalistická a vedení programní propagace klubu, p. Oldřich Dlabač ujal se pořadatelských prací posavadního jednatele a tento vyžádal si dočasné omezení svých prací na administrativu spolku a dozor nad kanceláří.

Klub tiskne své agitační pohlednice.

Ješek Hofman.

